

กรมตำรวจ กระทรวงศึกษาธิการ

คำกลอนนิพนธ์ คึกกะหมังกุหนิง
พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ ๒

พิมพ์ครั้งที่ ๒๕๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๖๗

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๒๖ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

010848683
11042151

Book

หนังสือสอนอ่าน กวีนิพนธ์
กรมตำรา กระทรวงศึกษาธิการ

คำกลอนอิเหนา คีตกะหมังกุหนิง
พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ ๒

พิมพ์ครั้งที่เก้า ๒๕๐๐๐ กระดาษ

พ.ศ. ๒๔๖๗

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๒๖ สตางค์
พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม
มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

อภิเนันทนาการ

จาก

ศ.ดร.วิภา กงคะนันท์

คาน่า

(ตั้งแต่พิมพ์ครั้งแรก)

หนังสือ ฉบับนี้ เป็นหนังสือที่ กรมศึกษาธิการ ได้จัดพิมพ์ขึ้น เพื่อให้เป็นหนังสืออ่าน ประกอบ ประโยชน์แก่ การศึกษาทาง หนังสือ มีหลายเรื่องใน พวกเดียวกัน จัดเป็น ตำรับ หนังสือ ให้ชื่อว่า “หนังสือสอนอ่าน กวี นิพนธ์” เพราะ เป็นหนังสือที่ ท่าน กวี แก่ เก่า ก่อน ได้ ร้อย กรอง ไว้ ด้วย ถ้อย คำ อันทันไพเราะ ได้เลือก ที่โวหาร และ วิธี ประพันธ์ แยกๆ คัด คัด ตอน มาพิมพ์ ขึ้น ฉะเพาะ เป็น เล่ม เล็ก ๆ เพื่อให้ เขา ราคา แก่ นักเรียน ที่ จะ ซ้อ หา ไป เล่า เรียน และได้ ตั้งใจ ตรวจ อักษร และ วรรค ตอน โดย กวด ขัน อาจารย์ จะ ใช้ สำหรับ ให้ นักเรียน หัด อ่าน ก็ได้ ให้ เรียน ศัพท์ ก็ได้ บอก ให้ เขียน หรือ เลือก ใช้ เป็น แขนง ผูก หัด โวหาร ฝึก หัด การ ย่อ ความ เรียง ความ ในการ แต่ง หนังสือ ก็ได้ ทั้ง จะ ได้ เป็น เครื่อง บำรุง ความ รู้ ให้ เจริญกว้างขวาง คือ เมื่อ มี หนังสือ อ่าน หนังสือ เรียน มาก อย่าง นักเรียน ก็ จำต้อง ได้ เห็น มาก ได้ ยิน มาก ไป ตั้งแต่ เวลา เล่า เรียน

อิเหนา

ศึก กะหม้ง กุหนิง

—*~*~*~—

เมื่อนั้น ท้าวกะหม้งกุหนิงเรื่องศรีเสด็จเห็นแก่แทน
รัตนมณี ภูมิเห็นสองอนุชา จึงตรัสเรียกให้นั่งร่วมอาสน์
สำราญราชฤทัย หรรษา แล้วปราโง่ ระตุบรรดา มา ยังปรีดา
ผาสุกหรือทุกซ์ภัย ซึ่งเราให้หามาทั้งนี้ จะไปตีคาหา
กรุงใหญ่ ระตุทุกนครอย่าหนีใจ ช่วยเราชิงชัยได้ทันการ

เมื่อนั้น เหล่าระตุปรีดาเปรมเกษมสานต์ จึงสนอง
มจรัสพจมาน พระมีการสงครามแต่ละครั้ง จะตั้งหน้า
อาสา ออกชิงชัย มิได้ย่อท้อถอยหลัง สู้ตายไม่เสียดาย
แก่ชีวัง กว่า จะสิ้นกำลังของข้านี้

เมื่อนั้น ท้าวกะหม้งกุหนิงเรื่องศรี พังระตุทุกคอบชอบที
สม ถวิลยินดีปรีดา จึงตรัสว่าท่านมาเห็นอยู่นัก จึงไปพัก
พลชั้นนี้ให้หรรษา ครัสพลางทางชวนอนุชา เข้ามหาปราสาทบุรี

ลกองค์ลงนั่งบนแท่นทอง กับด้วยพระน้อง ทั้งสองศรี
จึงตรัสเล่าความตามคฤ หนีใช้เสด็จถือสารไป

เมื่อเห็น สองกษัตริย์ พงเง้ง แดงไช จึง ถลขัก ทักทาทาน
 ทนใจ เห็นโฉนผ่ากเกล้า มา เขา ความ ชื่น สุริย์ วงศ์ เทวีน
 อัญญา เรื่อง เกษ เกษา ชาญ สนาม ทั้ง โยธี ก็ จำหาญ
 การ สงคราม ลือ นามใน ธรวา ระอาฤทธิ กรุง กษัตริย์ ชอ ชื่น
 ก็ นัย ร้อย เรา เข้ม เมือง น้อย กระจิหริค ทั้ง หึง ห้อย จะ แข่ง
 แสง อาทิตย์ เห็น ผีก ระบอบ ไบราณ มา ไซ้ จะ ไร่ ธิดา ทุกธานี
 มิงาม แต่ บุตรี ท้าว คาทา พระองค์ จึง ควร ตรึกตรว ไพร์ พัว
 ประชา ราชภูริ จะ ร้อย นึก

เมื่อเห็น ท้าวละหมิง กุหิง มีศักดิ์ จึง บ่าย เบียง เตียง
 ตอพระ น้อย รัก ไซ้ จะ หัก หาญ วงศ์ เทวีน ด้วย ชัก
 บุตรี คาทา จรกา ให้ มา ตูนา หังน เรา จะ ยก พล ไกร ไป ไรม
 วัน ช่วง ชิง นาง นั้น กับ จรกา

เมื่อเห็น สอง ระบุ ทูลตอพระ เษษฐา เมื่อ นาง ยัง อยู่
 กับ บิดา ที่ ไท คาทา กรุง ไกร แม้ เกิด การ สงคราม ช่วง ชิง
 ท้าว คาทา หรือ จะ นิ่ง ดู ได้ จะ ขอ ความ ไป สาม เวียง ชัย
 ภิรัช ทัพ ไหญ่ มา มาก มาย ก็ จะ เข้ม คึก กระทบ หัก ไหล
 เหลือ กำลัง โยธา ทั้ง หลาย ถ้า เสีย ที่ เพ็ญ พลาสิ ชำ ร้าย
 จะ อับระยศ ออก ขาย แก่ จรกา

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมัง กุหลิง นาดา จึง ตรัส ทอบ สอง
 พระ น้อง ยา ซึ่งว่าเข้าไม่เข้าใจ อัน ระเก่ม มนตรี กุหลิง
 ก็ ชัด ช้อง เคือง กัน เช่น ข้อใหญ่ ไย อยู่เมือง หมัน หยา กว่า ยี่
 ไป ที่ไหน จะยกพลมา แต่ กาล หลัง ดิง หัก ลำ หรี จะกลัว ที่
 เป็น ภาวะ ไห หักหนา ฝ่าย เรา เล่า ก็ สาม พารา เป็นใหญ่ ใน
 ชะวา แวง แคว้น ถึง ทัพ จร กาล่า สำ นัน พี่ ไม่ พรัน ให้ มา สัก
 สิบ แสน จะ หัก โหม โจม ติ ให้ แดง แดง พัก เทียว ก็ จะ แล่น เข้า
 ข้ำ ไป เจ้า ออย่า ย่อ ท้อ ไม่ พ้อ ที่ แต่ เพียง นี้ ไม่ พรัน หวน ไหว
 เอ็น คุณ ศึก ไค กาล ัย ว่า มี ไต้ อร ทัย จะ มรณา แม่น วิทยา
 สร ก่า มอก มั่วย พี่ จะ คาย ค่าย ไอรสา ไหน ๆ คง จะ วาย
 ชีวา ถึง เร็ว ถึง ข้ำ ก็ เหมือน กัน ผิด ก็ ทำ สงคราม คุ
 ตาม ที่ เคะ ระ หัก ติ ก็ จะ ไต้ ดัง ใฝ่ ฝน พี่ ดัง พฤษ ษา พนา วัน
 จะ อา สัญ เพราะ ลูก เหมือน กล่าว มา

เมื่อ นั้น สอง กษัตริย์ พัง ครัส พระ เซษ สุวา จะ เข้า ช
 ก็ จะ ชัด พระ อช ณา ต่าง กั้ม พัก ตรา ไม่ พา ติ

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมัง กุหลิง เรือง ศรี ชวน สอง อรุ ษา
 ธิบ ติ เข้า สู ติ ขรร ทม สำ รา ญ

บัด นั้น ฝ่าย ทูต จำ ทูล ราช สาร เค้น ทาง อรั ญ กัณ คาร
 ริม มา ประ มา ณ สิบ ห้า วัน ครั้น ถึง ท่าน ทา หา ธานี ก็ หยุ คุ

๔
อิเหนา

ยังโยนอยู่ที่นั่น จึงบอกแก่ขุนทำนด้วยพลัน ตามบัญชา
ใช้ให้มา

บัดนั้น ขุนทำนซึ่งพิทักษ์รักษา ตามใดไม่แคลงก็พา
ก็ขึ้นม้าควยขับเข้าธานี

ครั้นถึงศาลาลูกขุนใน จึงกราบไหว้เสนาทั้งสี่ แล้ว
เรียนเรื่องความตามมี ถิ่นที่แกลงให้แจ้งใจ

บัดนั้น ทั้งสี่เสนาผู้ใหญ่ ได้ฟังก็พาไปคลาไคล เข้าไป
ยังท้องพระโรงคัล ก็มีเกล้าประณตขบของสุ พระผู้วงศ์เทวา
กระยาหิงห์ ทูลว่าท้าวกระหมิงกุกุหิง นั้น แต่งเครื่องสุวรรณ
บรรณาการ ให้ทูตถือมาถึงธานี บัดนี้ยังหยุดอยู่ปลายด่าน
จะขอเข้ามาเฝ้าขทมาลย์ พระผู้ผ่านเขตต์ชั้นทศวรรษยา

เมื่อئั้น พระองค์ทรงพิภพคาทา จึงตรัสสั่งกระหมิง
เสนา เร่งไปรับเข้ามาบัดนี้

บัดนั้น กระหมิงรับสั่งไล่เกศ ก็มีเกล้ากราบงามสามที
มากระเณทตามมีพจมาน จักเครื่องแก้แค้นต่าง ๆ
ทามอย่างเคยรับราชสาร ครั้นเสร็จพร้อมกันมีทันนาน
ให้เจ้าพนักงานรีบไป

บัดนั้น เสนินายร้อยน้อยใหญ่ นำกระบวนโยธาคลา
ไคล ออกจากเวียงชัยฉับพลัน

ศึกกะหมิง กุศลิน

ครั้นถึง จึงแจ้ง กิจจา แก่ ทูตานุทูตคน ชัยมัน แล้ว

คำนับ รัชราชสาร พลับ แห่ แหน่น แหน่น หนีต์เข้า ชานี

พาไป สู่ศาลาที่ อาศัย ทั้ง นายไพร่ เป็น สุขเกษม ศรี

จ่าย สะเปียง เลียง เหล่าโยธา มิให้มี เตือน รื้อน วิญญาณ์

บัดนั้น คำมะหงง ตะหมิง ยาสา ครั้น ถึง วัน แยก เมือง

จะ เข้า มา ก็ ตรวจ ครา ตาม เคย เหมือน ทุก ครั้ง ให้ ผู้

เครื่อง ม้า ช้าง นาง พระยา เอา พาน ทอง รอง หนัก เข้า มา ตั้ง

บรรดา โรง ยี่ นใหญ่ ที่ ไหว้ง เกณฑ์ ฝรั่ง อยู่ ประจํา ราย ไป เหล่า

หนึ่ง กลายา ตัน นั้น จัด แจง เอา เสือ แดง หมวก แดง มา ให้ ไล่

ราชวัตร ราย คั้น กั้นไว้ พนักงาน ของ ใคร ก็ ตรวจ ดู บ้าง ตก

แต่ง ปราสาท ราชฐาน เพศาน ระย้า ย้อย ห้อย พู่ พรหม เจียม

สะอาค ลาค ปู่ แทน ที่ ตั้ง อยู่ ท่า ม กลาง เครื่อง อาน พาน

พระ ศรี และ พระ แสง จัด แจง แต่ง ตั้ง ตาม ยก อย่าง ผู้ กำน

สุวรรณ กั้น กาง พวก ขุน นาง หนึ่ง เผ่า เป็น เหล่า มา

เมื่อ นั้น พระ องค์ ทรง พิภพ คาหา ครั้น สร้อย ฉาย บ่าย

สาม นาฬิกา ก็ ไสรจ สรง คง คา อ่าง ค้ ทรง เครื่อง ประทับ

สรรพ เสรีจ แล้ว เสด็จ อย่าง เยื้อง บุรหงส์ ออก จาก พระ

โรง คัด บรรจง หนึ่ง ลง บน เบลลังก์ รุจี ยาสา บังคม บรรณนาถ เบิก ทศ

ถือราชสารศรี จึง คำรัสตรี สั่งไปทันที ให้เสนี นำแขก
เมืองมา

บัดนั้น อามาศย์ รับสั่งไล่ เกศฯ ออกไป พาสอง ทูตฯ
เข้ามา ประณค บทมาลัย

บัดนั้น เสนีผู้ใหญ่ ฝ่ายทหาร จึงให้ อาลักษณ์ พันทอง
รับราชสาร มาอ่าน พลัน

ใน สาร พระ ผู้ผ่าน นครเวศ ภาระมิ่ง กุหลิง นิเวศน์ เขตต์
ชันท์ ขอถวาย ประณม บังคม คัด พระ ผู้วงศ์ เทวีน อัน
คักดา ไม่ควร เคือง เบื้องบาท บพศรี ด้วย ข้าเอย มีมีโอรสา
เคิมไปไล่ ล้อม มฤคา ใ้ รูป พระ จิตา ใน กลางไฟระ รอย
เป็น บพเพนิวาสา เทวา อารักษ์ มา ชักให้ ความ แสน
เวทนาอาลัย แต่ หลงไหล ใ้ ฝัน รันทก หวัง เป็น เกือกทอง
รอง ขาตา พระ ผู้วงศ์ เทวา อัน ปรางกู จะ ขอ พระ บุตรี มียศ
ใ้ โอรส ข้า น้อย ตั้ง จินดา ชัน กรุง ไกร ไอคูรย์ ทั้ง สอง จะ
เป็น ทองแผ่น เคียวไป วัน หน้า ขอ พ้านัก พัก พึ่ง พระ เทศา ไป
กว่า ชีวิต จะ บรรลัย

เมื่อ นั้น องค์ ศรี บัดตรา เป็นใหญ่ พัง สาร ทราบ อดีต
แล้ว ตรีสไป แก่ เสนา ใน ทั้ง สอง นั้น อัน อะนะ บุษบา บังอร
ครั้ง ก่อน จรภาคนา หวัง ใ้ ปลก ปลง ลง ใจ ใ้ บั้น นึก กัน จะ

แต่ง การ วิวาท์ ซึ่ง จะ รับ ของ สู้ ระบุ หนี เห็น ผิด ประเพณี
หนักหนา ผ่องคน ทั้ง แผ่นดิน จะ นิรโทษ สิ่ง ของ ที่ เอา มา จง คืบ ไป

บัต หนี ทูตามทูต แดลงไซ ท้าว กะหมิง กุหนิง ภูวไพบ
สั่ง ให้ ข้าราชการ พระ ภูมิ ถ้า แม้ มี ยินยอม อัญญาต ให้ พระราช
ธิดา มารศรี เร่ง ระวัง พระองค์ ให้ จง ดี ตกแต่ง บุรี ให้ มี มั่นคง

เมื่อนั้น พระ ผู้ผ่านไธศุรย์ สูงส่ง ปกาสิตสี่หมาทอาของ
จะ ทำการณรงค์ ก็ ตามใจ ครัสพลาง อย่าง เยื้อง ยรยาตร จาก
อาสน์ แทน ทอง ผ่องใส พนักงาน บัต ม่าน ท้นใด เสด็จ
ขึ้น ข้างใน นั้บ พลัน

บัต หนี ทูตามทูต ก็ ผายผัน ออก จาก พารา ทาหา นั้น
พากัน กลับ ไป มิ ได้ เข้า

เมื่อนั้น พระสุริยวงศ์ องค์ ศรี บัด ทรา แผลสี่หบัญชรแล้ว
บัญญัติ ครัสสั่ง เสนาธิบตี จง เร่ง ไป ทูล เหตุ พระเชษฐา อีก องค์
อนุชา ทั้ง สอง ศรี บอก ระตุจรกา อย่าง ซ้ำ ที ว่า ไฟรี จะ ยก มา ชิง ชัย

บัต หนี เสนีสี่ นาย บังคม ไหว้ มา ขึ้น ม้า เร็ว รีบ ไป
ออก จาก กรุง ไกร พริ้อม กัน

ครั้น ถึง สิ่ง หัก ส่าหรี ก็ ลง จาก พาชี ขมิ ขมัน ให้ ยาสา
พา เข้า ไป เผ่า พลัน บังคม คัล ทูล แจ้ง กิจจา

เมื่อเห็น ท้าวสิงหิตสำหรับ นาดา ครั้นทราบดัง นั้น จึง
 บัญชา เสนาเร่ง กลัยไป นัยไว่ ทูล พระเชษฐา สุริยวงศ์
 ขย้าให้ทรง พระ วิคกหมกใหม่ เราจะให้สุหรานากงไป ช่วย
 พระ ชิงชัย ด้วยไฟรี

บัดนั้น เสนา ประณตยทศรี บังคมลามาชั้น พาชี ธิย
 ไปบุรีไม้ หยุดยั้ง

บัดนั้น ฝ่ายอำมาตย์ที่มากาหลัง ครั้นถึง นครศรีนิวกศน์
 วัง ก็ไปยัง พระโรง รัตนชีชวาล จึง บังคม กัมเกล้าเคารพ
 พระองค์ ทรง พิกพ รวชฐาน ทูล แดลงแจ้งเหตุ ทุก ประการ
 ให้ ทราบขทมาลย์ พระ ผ่านฟ้า

เมื่อเห็น ท้าว กาลหลัง พังแจ้งไม่ กังขา จึง มี พจนาคถ์
 ประภาษมา พระเชษฐาทำนิท ระโทษใคร เขาชนะไปยกให้
 ระตุ คัตุรุ จึงประมาทหมิ่นไต้ แล้วสั่งคำมะหงงเสนาใน เร่ง
 ตรวจเตรียม ทัพ ชัย ขย้าข้าที ทำน เข็นแม่ทัพกับ ตะหมิง
 ยกไปยังคาทากรุงศรี สั่งเสด็จเสด็จจรลี เข้าปราสาทมณี
 พรายพรอม

บัดนั้น ฝ่ายเสนามาใช้คนขยั้น ธิยมาถึงกรุงกูเรบั้น จึงแจ้ง
 ความทั้งนั้นแก่เสนา แล้วพากันคลาไคลเข้าไปเฝ้า กัมเกล้า
 บังคมเห็นขอเกศา กรายทูลคตชีซึ่งมีมา ให้ทราบขาทาทุกประการ

ศึก กะหมิง กุหนิง

เมื่อนั้น พระปิ่น ภูพ ภูเรข ราชฐาน แจ้ง ว่าไฟรี มา
รอนราญ พระ จึงให้แต่งสาร หนังสือลับ ครั้นเสร็จส่งสอง
เสนา จงถือไปหมั้นหยาสองชะชัย ใบหนึ่ง นั้น เร่ง กองทัพ
กำชัยอิเหนาให้ยกมา ใบหนึ่งให้แก่ระตู ท้าวผู้ผ่านเมือง
หมั้นหยาส จงรีบไปให้ถึงพารา แต่ในลับ ห้า ราตรี

บัดนั้น กะหมิง รัชสังใส่ เกศี จึงนำสารา จรลี มา
จาก ที่ พระโรงชัย ฉับ พลัน เรียก หาย่าวไพร่ได้พร้อม หน้า
กะหมิง ซัน ซี่ ม้า ฉาย ฉิม ออกจาก นครเวศ ภูเรข ภูพาน
เร่ง รีบคลาไคล

เมื่อ นั้น องค์ ท้าว ภูเรข ใหญ่ ครั้น กะหมิง เสนา
ทูล ลาไป พระ ตรัส ไตรในคติ ด้วย ปรีชา แล้ว ตรัส แก่ กะหรีต
ติยาตี อัน สงคราม ครั้ง นี้เห็น หนักหนา จะ เปลี่ยนเปล้า
เคঁร่าใจ อุนชา ไม่มี ที่ ปรีกษา ฮารือใคร เจ้า จง ยก พล
ฉันธุ์ ไปบรรจบ สมทบ ทัพ อิเหนาให้ จงได้ ชวน กัน ยก รีบ
เร็วไป อย่าให้ ทัพ บังจามิตร ทิด พารา

เมื่อ นั้น กะหรีตติยาตี ไอรสา ก็มเกล้า ทูล สอนของ พระ
บัญญัติ จะ ถวาย บังคม ลา พรั่ง หนี

เมื่อ นั้น พระปิ่น ภูพ ภูเรข ภูกรุง ศรี พัง ไอรสา พาทิ
จึง ตรัส สั่ง เสด็จ ทัพนี้โต จงเร่ง เกณฑ์ พวกพลรบยกทอ ให้สรรพ

ด้วยอาวชน้อยใหญ่ กำหนดกันให้ทัมยกไป แดในขำรุ่งสุริยา
 บัดนั้น ปาเตะ รัชสังใส่เกศา รัช ออกไปยังศาลา
 ให้หา พันพุดพัน พรหม

เรื่องรัก ชุนหมื่น ลัสคี ทำบัญชีหาง ว่าวเหล่าเลข สม
 เกณฑ์ ทหารพล เรือนเคื้อนระคม มาพร้อมกัน ทุกกรมมาก
 มาย ชุนนางเจ้าตำแหน่ง แสง นอก เอาดาบ หอก ขันผา
 มาจ่าย หมวก เสื้อ สำหรับ รวย ครบไปร่นาย แจก จำหน่าย
 ลูก คินคิลา ผู้กำกับ นัย อ่าณ ประมาณ คน ได้สืบ หมื่น พัน
 พลอาสา ตั้ง กอง ท้อง สนาม ตามตำรา เตรียม รด คชา
 พาศี ให้ผูก สิบพ ที่ หนึ่ง ทรง พร้อมขันธ์ จัดวงคี่ง มี ที่
 บ่าวไพร่ใคร มาไม่ทันที่ นายหมวก ตรวจทีกัน วุ่นไป

เมื่อนั้น กะหรัคคิปาตี ศรีไส ครั้นรุ่ง รวง สุริยาภิ
 คลาไคล เข้าใน ที่ สนาณ สำราญ องค์

รด ชำระ มลทิน อินทรีย์ มูรธา วารี วิเศษสงรง ลูบไล้
 เสาวคนธ์ ชำรทรง ขรรจง สอด ชัย สหีบเพลา ภูษา ยก พัน
 คำคำไฟ สอดใส่ ฉลอง องค์ ทรง วันเสาร์ เจียรบาด คาค
 รัต หนองเนา ขัน เหน่ง เพ็ชร เพริศ เพราะ พรณราย คาย
 ทิศ ทับ ทรง ห่วง ห้อย สวม สร้อยสังวาล ประสาณ สาย ทองกร
 แก้ว กิ่ง พริ้งพราย กำมรงค์ เรือน ราย พลอย เพ็ชร ทรง ษฐา

สนามนอก ทวนอิง ค่าย หอก ออกไล่ ม้า ช้าง ต่าง ตรว
 เที่ยงมไว้ บั้นใหญ่ไล่ ล้อ ลากมา เกณฑ์ ถ้วน กระบวนทัพ
 หน้าหลัง พร้อมพร้อม ปัก ช้ายปัก ขวา มุก สีนอพ ประทับ
 กับ เกย ลา คอย ทำ รบ เสก ิจ จวลี

เมื่อ นั้น สุทรานากง เรืองศรี ครั้น อรุณ รุ่ง ราช ราชตรี
 ก็ เข้า ที่ สระ สรง คงคา

สระ สรง ทรง สุข นรี ปัน ทอง ชม พูน ทุ มุก ฅอง มังสา สอด
 ไล่ สันนิย เพลา เพรา คา ภูษา เขิง กรวย แจ็ค ตะกรี ฅลอง
 องค์ ไหม ฅ ม่วง ฅวง ระเบียบ เจียร ฆาต ฅาค ทัย สลัษ สี บั้น
 เหน่ง ลง ฆา ราชาวดี ทัย ทรวง ฅวง มณี เจียร ใน สังกวาล
 เพ็ชร ฅพรณ ฆาย สาย สร้อย เฟื่อง ฅ้อย พลอย แฅง แสง ไล่ ของ
 กร ภูกาม แก้ว แว่วไว สอด ไล่ เหนาว รัตน ฅำม วงค์ ทรง ฅญา
 ประทับ เพ็ชร เตรี จ ตรัง ฅ้อย ทัก พวง สุวรรณ ฅัน ฅอง ถือ ฅีต
 หน้า เหนียบ กฤ ฅฤ ฅทริรงค์ มา ทรง มโน มัย ฅัย ฅาญ

ได้ ฤ กษ ไล่ เลิก โยธี แสน สุร เสนี ทวย ฅาญ เข้า ใน
 ไพร ระ หง ฅง ฅาน ฅำม ฅ้วย เหว ฅาร ผ่าน ไไป

บัต นั้น ฅำม ะ หง กาล ฅง กรุง ใหญ่ ทั้ง ฅะ ฅมิ่ง มหา เสนา
 ใน เร่ง เกณฑ์ ทัพ ฅัย ฅับ พลัน ฅิต ทหาร อาสา ได้ ฅำ ฅมื่น
 แต่ ฅั้น กำ แหง แฅ็ง ฅั้น ช้าง ม้า อาวุธ ฅรบ ฅวัน ฅง สำ ฅัญ ฅอย

สิบ

คือกระหม่อมกุดหนึ่ง

๑๓

นำความไปพล ทั้ง สอง เสถียร ชื่น ชื่นมา โยธา เยียด ยัด อัด ถนน

ทนายเดิน เคียง ข้าง ทาง สิบยี่ตน ยก พล ออก จาก พารา

มาถึง ทาง ร่วม วิมตง พย สุภรณานาง วงศา สองทัพ

สมทบโยธา ยก ร่วม มรรคา มาพร้อม กัน

บัดนี้ ทั้งสอง ทูตาคณชยัน ซึ่ง ถูกล่าไป เมือง คาหา

นั้น พากันรีบกลับ มาฉับไว ถึง กระหม่อม กุดหนึ่ง นครเวศ มายัง

นิเวศน์วังใหญ่ พอเวลาเช้าทำวไทย ก็เข้าไป พระโรง รรนา

จึง ประณม ถ่อมเกล้า เคารพ ทูล พระองค์ ทรง พิกพนาถา

เข้าไป ได้ ถวาย สารา ทำว คาหา ทราบ สิ้น ทุก ประการ ตรัส ขาด

ว่า ราชบุตร จรกาธิปไตย มา ว่า ขาน พระ ยก ให้ ได้ กำหนด

นิตงาน ยิ่งแท้ จะ แต่ง การ วิวาท กัน บรรดา ของ ถวาย นั้น

ไม่รับ ส่ง กลับ คืน มา ทุก สิ่ง สรรพ์ มิได้ คิเกรง องค์ พระ

ทรง ชรรม มาก บั้น สัตย์ ตัด รอน ข้า ทูล ความ ตาม สั่ง นอก

สารา ว่า มิให้ อิศา ทวง สมร จึง เร่ง ตก แต่ง พระ นคร

ชัยทัพ กุธร จะ ยก มา จะ ซึ่ง นาง ไฉม ยง ให้ จึง ได้ ใคร มี ชัย

ก็ จะ สม ประรณนา ทำว ตรัส ว่า ตาม แต่ วิญญาณ์ พระ ราชา

จึง ทราบ ขาท มุส

เมื่อ นั้น ทำว กระหม่อม กุดหนึ่ง นเรนทร์ สุร ใต้ ฟัง ทั้ง สอง

ทุก ทูล ให้ อาศูร เกิด ใจ กัง ใฝ่ ฟ้า จึง ัญญา ตรัส กัวย ชัก

เคื่อง กูตู่เจ้าเมืองคาหา เราอ่อนจ้อขอไปเฝ้าสาธา แต่
 ว่า ะรับไว้ก็ไม่มี ถึง จรทามาถ่าวนางไว้ ได้ยกให้
 เขาก่อนก็ควรที จะโสภาปราไสเป็นไรมี นีสี คัดไมตรี
 ให้ขาดทาง เรา ก็ เรืองฤทธา คักตาเตช อาณาจักรนี้คนเรศ
 กว้างขวาง จำมีมานะไม่ละวาง จะ ชิงนางบุษบาลาวัดหย้
 แม้น มิได้สมคึกคัง จิตต์ปอง ไม่คีนครอง กรุงไกรโศครวรรพ์
 จะส่งครามตาม คี คิตพิณ ไปกว่าชีวิตัน จะ บรรลัษ

บัดนั้น สอง ทูตทูตแจ้งแถลงไข ข้าได้ยิน ตระหนัก
 ประจักษ์ใจ ท้าวคาหาตรัสใช้เสณี ให้รีบไปแจ้งเหตุพระ
 เชษฐา กับ พาราสิงห์ค้ำสำหรี อนุชา กาลหลังขิบัติ อึก
 บุรี ระตุ จรกา เห็น กษัตริย์ ทั้ง สี่ อาภิ นัน จะ มา ช่วย บ้อง
 กัน กรุง คาหา เมื่อวัน ข้า ออก จาก เมือง มา เสนาก็ไป
 พร้อมกัน

เมื่อเห็น ท้าว กระหมิง กุหนิง แข็งชัน ได้ฟังกริ้วโกรธคัง
 เพลิง กัลย์ จึง กระชิ่ง สิ้นหนาท ประภายไป ถึง ว่า กษัตริย์
 ทั้ง สี่ กรุง จะ มา ช่วย รบ พุง เป็น คี กใหญ่ กูก็ไม่ ครัน คร้าม
 ขามใจ จะ หัก ให้ เป็น ภัสม์ อู ลี ลง ว่า พलग ทาง มี พจนาคถ์
 สั่ง อำมาตย์ กระหมิง คำมะหงง เร่ง เกดท่ พวก พล รณรงค์
 ที่ สามารถ อาจ องค์ ใน สงคราม เลือก สรรโยธิ ทั้ง สี่ หมู

เคยทำลายค่ายคู ขวากหนาม แต่ กองร้อย ทยัพพะพันไม่ ครั้นคร้าม
 ให้ ครบสาม สิบ ห้า พันตัวดี เอา วิทยา สะก้า เป็น กอง หน้า
 ตรวจตรา เตรียมกระบวน จงถ้วนถึ อัน กอง หลัง รัง พลมณฑรี
 ทั้ง สอง ศรี อรุณา ผู้ใจ รักดี กุ จะ เป็น จอมพลโยธา หุน
 ทพิลกลยา เข้าใหม่หัก ไม่เกรง วงศ์ เทวา สุรารักษ์ ให้ปรากฏ
 ยศ คึกคัก เสีย ครอง นั ครั้นเสด็จ สัง มหาเสนา จึงตาม ชุนโหรา
 ทั้งสี่ เรา จะ ยกพลไกรไปต่อตี พรั่ง นี้คือ ร้าย ประการใด

บัดนั้น ไทรา ราชครู ผู้ใหญ่ รับรส พจนาคถ์ ภูวไนย
 คลีตำหรับ ขับไล่ไปมา เทียบดูทอง ชดา พระ ทรงยศ กับ
 ไอรตถึง ฆาต ซันยา ตั้งชั้น โศคโยคยามยาตรา พระเคราะห์
 ชัดฤกษ์ พา สารพัน จึง ทูลว่า ถ้ากักรั้วพรั่งนี้ จะเสีย ชัยไพร
 เป็น แม่นมั่น งค อยู่อย่า เสียดังจัก เจ็ดวัน ถ้า พันนี้ ก็ เห็น
 ไม่เป็นไร ขอ พระองค์ จง กำหนดงคยาตรา พัง คำ ไทรา
 หาฤกษ์ใหม่ อันการ ยุทธยิงซึ่งชัย หันกตมอง หน้าพระหทัย
 ฑูให้ตี

เมื่อ นั้น ท้าว กะหมัง กุศลิน เรืองศรี ได้ พัง ไทราพาที
 จึง มี พจนาคถ์ ประภาษไป เมื่อ บัญชา การ กำหนดทัพ แล้ว
 จะกลัยงคอยู่อย่างไรได้ ดายแก่ไพร่ฟ้าเสนาใน จะว่ากลัว

ร
 p2
 4909.1
 ๒๕๖๒

ฤทธิไกรไพริน จำจะไปด้าน ต่อดรฤทธิ ถึง ม้วย มิคม มีให้
 ใคร ต หมีน เกียรติยศ จะไว้ ในธรณิน จน สุก สิ้น ดินแดน
 แผ่นฟ้า ประการ หนึ่ง ถ้าวา ชั่ววันไป ทัพใหญ่ จะ มาพร้อม
 ยิง ตาหา จะ ต้อง หัก หนักมือโยธา เห็นจะ ยาก ยิ่งกว่า นี้ไป
 สุกแต่ แต่ บุญกับกรรม จะ พัง คำโหรา นั้นหาไม่ ตรีศพลาง
 เสด็จคลาไคล เข้าในไฟชยนต์ มนที่ขร ของ

บัต นั้น คำเมฆงคะหมิง ทั้ง สอง ให้ ประชุม นาย ทัพ
 นายกอง พร้อมกันที่ ท้อง สนามใน

จึง ณะเกณฑ์ กำหนด กฎหมาย ทุก มูล นาย ตระจ ตราหา
 ไพร หมอควมผู้คนของใคร จะ บอก ขาด ข่วยใช้นั้นไม่ พัง
 ที่มี เกวียน เกณฑ์ บรรทุก ล้า เลียง ไล่ สะเบียง ครบคนละ สิบถึง
 ไพร หลวงต่าง กรม ส้ม กำลัง พร้อม พรัง แอฮัก ชนคืบ
 บ้าง จัด ห่า หอก ทาย หาย คอชน จอบ พร้า ผ้า ผ่อน หลาย ผืน
 เขาโค ต่าง ช้าง ม้า ออก มา ยืน คึง คับ นียบ หมื่น มาก มาย
 พวก กองนอก นั้น เกณฑ์ ทำทาง บัลดกลาง ถางที่ ตั้ง ค่าย แบ่ง
 กอง บ้อง กัน อื่น ทราย ไพร นาย ทิ้ง บ่วง ให้ ล่วงไป จัด ถ้วน
 กระบวน ทัพ หน้า หลัง กอง ผั่ง ตั้ง เกรียม ยืนใหญ่ แล้ว เทียม
 รด ประทับ กับ เกยไว้ สรรวัต ตระจ ไตร ไป มา

เมื่อ นั้น ท้าว ณะหมิง กุหนิง ภาดา บรรทม ตื่น ฟัน ฟัง

นาฬิกา พอเวลาฆ่า รุ่ง ราตรี จึงตรีศรเรียกโอรสยศของ
ชวณองค์อนุชาทั้ง สอง ศรี ต่างเสด็จจากแท่นมณี ไปเข้า
ที่โสรจ สรง คงคาลัย

สี่องค์ ข้าราชการ สี่ราชนครพวงค้อมองใส สุกนธาร
กลืน ฟุ้ง รุ่งใจ ต่างไล่ สนิยเพลลาเชิงจน ภูษาแยกแย่ง
ครุฑ กุหลิงค์ ฉลอง องค์ คาคโหมคม่วง อ่อน ผ้า ทิพย์ ซลิต
สลัย ซับ ซ้อน บัน เหน่ง คำ พระ นคร คาคาวัค ทับ ทรวง
สังวาล ประคัย เพ็ชร หน้าหนัก แต่ ละ เม็ด เจ็ด กะหรีค ทองกร
มุกดา ตวง ช่อง ซัก ขำมรงค์ เนาวรัตน์ รจนา ทรงใส่ ธงา
แก้ว แพรวพราย กรรเจียก ห้อย พลอย รวย ซ้าย ขวา เหน็บ
ภุชภุททิกไร แล้วไคลคลา เสด็จไป เกย ซาลา หน้าพระลาน

ต่าง องค์ ซิม ทรง รถมณี ให้ คลาย คล็กกริษา ทวยหาญ
ออกตาม ทิศ พิธิ โชลน ทวาร ล่วง ต่า น ผ่าน มา ใน อารญ

รถ เอย ราชรถ แก้ว ทั้ง สี่ รถ พราย แพรว เวหน บัด ลังก
ลอบ คล้อย เคลื่อน มา กลาง พล งอน ระวัง ขง บน สระ บัด ปลาย
สารดี นิ่ง หน้า ถ้อ ธนู เทียม อาสา หัก คู้ ผัน ผาย เครื่อง สูง
ครบ เคียง เรียง รวย อภิรม ชุ่ม ส่าย พราย พรรณ กอง หน้า
แต่ พัน ถ้อ บน แดง ม้า แขง ช้าง เขน สลัย คั้น กอง หลวง
กอง หลังก คัง กิม ประโคม ช้อง กลอง ลั่น สนั่น คง ทัพ พุน

เนื่องแน่นพนาสิน ลูก คินหาย หามตามสั่ง บ้าง ลากปืน
จินดา จ้าง สำคัญง นำ หน้าคลาไคล

มาถึง แคนเมืองบุหรานหงษ์ เขตตชฉนท์ ทาหากรุงใหญ่
จึง ตรีสสั่งเสนาयरรคาไป หมวกกอง ของใครกำชัยกัน หยุด
ไหนให้ตั้งค่ายนอน ทุกสำนึก พักผ่อนพลชัยนั้ จะ เกยทัพ
หน้าหลังทั้งนั้น ให้กอง พัท กอง ร้อย ระวัง ระวัง เกลออกศัตรู
จะ จูโจมตี ในทางที่ จะข้ามแม่น้ำใหญ่ ถึง ช่อง แคน ช่อง
เขาแห่งไร อย่าไว้ใจ จักกอง ออกช่องกัน

บัด นั้น เสนาสามารถ คณ ขยั้น รับสั่ง พระองค์ ทรงธรรม
มา ออกกัน กำชัย ทั้งทัพ ชัย นายกอง ซ้าย ขวา หน้า หลัง
คอย ระวัง มิให้เสีย กระบวนได้ หยุดพล จรุงค้ลงไว้ ตรวจ
ไตร ตาม พระบัญญัติชาการ

บัด นั้น ฝ่าย พวกกองเกณฑ์ ตระเวนท่าน หนึ่ง ทาง อยู่
กลาง คางาน ดอยเหตุเภทพาลไฟรี ได้ยินเสียง ฟันไม้ ใน
ไพรเพรียก ก็ ร้องเรียก พวกเพื่อน ออกจากที่ มาแอบ ฟัง รีม
ฝั่ง วารี เสียง ช้าง ม้ามี ชิ่ง ไป บ้าง ชวน กัน ขึ้น บน ต้นไม้
มอง แลเห็น เห็น กองทัพใหญ่ หมาย ประมาณ พวก พล
สกลไกร คุไปไม้สั้น สุกตา ต่าง คน แจ้งใจใน เหตุการณ์
ก็ ลน ลาน ลง จาก พฤษษา ค่อย เล็ด ลอด คอด ค้อม มอง มา

ศึกกะหมัง กุหลิง

ที่ ชายคง พงคา บ้าซัว พบคน สองคน คั้น ตักไม้ พร้อมกัน
ออกไล่ล้อมสะกั๊ท รุมจับตัวให้ให้ผูกมัด แล้วพา ลักเตาะ
บ้ามานอกทาง

ครั้นถึง เมือง ธิบมาหาผู้รั้ง ให้ข่าวคุณคนหนึ่ง อยู่ข้าง
ล่าง ชุนค่าน คลาน ชนค่ากลาง กลายปลาง ทางเวียน
เนื้อความไป ข้าเสียบ ค่าน พานพบ กองทัพ ก็ ชุ่ม อยู่
จับคนได้ ชาวกะหมัง กุหลิง กรุงไกร เห็น จะเป็นศึกใหญ่
ยกมา ไพร่พล นัย แสน แหน่ตง ทวนของ แดง คายไป ทิ้งข้า
แต่ที่ พบ กองทัพ กับ พารา แม้ ว่า เติง ลำ ลอง ก็ สอง วัน

บัดนี้ ระบุผู้รั้ง บุรุษหนึ่ง ยกกระบัตร ปลัดหนึ่ง พร้อม
กัน พังข่าวคิดพวน อยู่ในใจ ท่านเจ้าเมือง จึง สั่ง บังคับ เขา
ตัวคนที่ จับมาได้ พระท้าว มรรจง ทามซักไซ้ ว่า ผู้ใดใคร มา
เป็นแม่ทัพ

บัดนี้ พระท้าว มรรจง พร้อม พวง นิ่ง กำกับ เขา คมไทย
ออกมาตามตาม บังคับ บ้าง ลำทัย ชูว่า จะ ฆ่า ที่ พวกพล
เท่าไรใคร ยกมา เร่ง ว่า ตามจริง พง ถ้วนถี่ จะเป็นศึก
เสวยตี หรือทัพ ท้าวเจ้าบุรี ยกมา

บัดนี้ สองคน จวนตัวกลัว จะ ฆ่า ยกมือไหว้ใจนึก
ถาวณา ให้การ ว่า ตามจริง ทุกสิ่งอัน

ตรัสสั่งบังคับ แก่ นายทัพ นายกองทั้งหลาย เว้งข้าม พหล
พหลนิกาย เติบค้ายเข้า ประชิด ตึก พารา

บัดนั้น เสนี นายกอง ทัพ หน้า ได้แจ้ง แห่ง ราชบัญชา
ต่าง คุมโยธามา ทันทใด วาง กอง เหนือ หน้า ประจำ ผัง ชุก
สนามเพลาะ บังป็นใหญ่ ลูก หาย เว้ง รัศ คัดไม้ ขน ส่ง ลง
ไป ริม วารี

บัดนั้น ชาวเมืองไม้ ท้อถอยหนี ประชุม ป็น ป้อม พลัน
ทันที หมายถึง ทำ ข้าม คน ประชุม เห็น ตรง ทาง แล้ว วาง
ป็นใหญ่ อัคร ชัย มณฑก นก คุม รุก ป็น หลัก สห ควัน คลุ่ม
กลบ กลุ้ม ไป กลาง คองคา

บัดนั้น พวก ทหาร ชาญ ชัย ใจกล้า พุน สนาม เพลาะ
ตั้ง บัง ตา วัตถุประสงค์ ที่ ทำ การ บ้าง ลง หลัก บุก เรือก ออก ไป
ผ่าไม้ ตี ตะล่อม อลหม่าม ขน คีลา มา ไล่ เป็น เสาศะ พาน ตะ
มอ ค้า ซ้ำ กราน ขาทราย ขน หลั่ง รอด ทอด ตง เวียง ชิด ผูก
บิกลูก ชะเนาะ เปลาะ หวาย ที่ น้ำ ลึก เป็น ห้วง พวง แพราย ทอด
สาย ทุ่น ถ่วง หนอง รัง บ้าง ตี เรือก รัศ ชัก ลาย ล้าม ปู่ ฟัน
ตะพาน ข้าม ไป ถึง ผัง แล้ว ฉาย ที่ ตกลง ชัน กั้น ดิน พัง ประชิด
ตั้ง ค้าย คับ ขัน ฉับ พลัน

บัดนั้น กรมการ ทัว นาย ใน ค่าย มั่น จัด แจง แบ่ง คน

ได้สามพัน ยกออกทะเลลง ฟัน ฟันที่ ทหาร ยืน ยืนยิงกลาง
แปลง บ้าง วิ่งเข้าโถมแทง จน ถึงที่ หัก ตำน ตะพานเรือ
ริม วารี ต่อ ตี ตะลุม ขอน รอน รบ

บัดนี้ พวก กองทัพ รีบไว้ ไม่ หลีก หลบ แยัง ยิง ยืน
ระดมสมทบ รุก รบ เปรี่ ตี ประดา เหล่า พวก ล้ำลง กอง แชน
จับ ม้า ทวนแทง แข่ง หน้า แยก บั๊ก หลีก เลย ลง มา กระทบ
ข้าง ซ้าย ขวา ผ่า แทะ

บัดนี้ ชาวเมือง บุหราชหงษ์ ชื่นแข็ง คน น้อย ถอย ล้อ
ต่อ แยัง แอบ แฝงไม้ ยิง หยุค รัย ผลัด กัน วิ่ง หลีก ระวัง ทาง
หนี พลง วาง บิน ปล่อย คับ ที่ ช้าง ล้ำ คัญ สัญญาทัพ ม้วนของ
ถอย กลับ เข้า ใน เมือง

บัดนี้ พวก ทัพหน้า ทัพหนุน แน่นเนื่อง ชุด คิน ค่าย คับ
ขยับเยื้อง ถึง มุมเมือง คน ชื่น ใน ทำ หอ รบ เสรี ใจ สรรพ
วิเศษ บัง ยก ตั้ง ประชิด เข้า ไป โกลั เถล ทัพ คน ชื่น คอย ประจำ
ไว้ บิน ไทใหญ่ ยิง คอย กัน ไป มา

เมื่อนี้ วิชยาสะกำ ใจ กล้า ให้ กองทัพ ประชิด ตึก พารา
เห็นว่า เกือบ โกลั ได้ ท่วง ที่ จึง ตรี สั้ง สาร วัค ครอบ ค่าย

จึงไปบอก ตั้ว นาย ทุก หน้า ที่ เร่ง คน ปล้น ขึ้น เข้า บุรี รีบ ตี
 อย่าวัวให้ช้าวัน

บัค^๕ นั้น สารีวัต กง ตรว กวค ชัน รีบ สั่ง แล้ว รีบ เร็ว
 พลัน ไปบอก กัน ตาม มี พระ บัญชา

บัค^๕ นั้น พวก ทหาร ตั้ว นาย ค่าย หน้า ให้ ตี กลอง สำคัญ
 สัญญา ต่าง ต้อน โยธา เข้า จึง ชัย ทะลาย ริว ขวาก ลง ตรง
 ประตู เอา ตะกั่ว ทิ้ง ทัช ค่ำ ฆำ ไป ได้ ระคม ปั้น ครั้น ครั้น สนั่น
 ไป ยก บัน ไค พาด ปั้น ชัน ทันท

บัค^๕ นั้น ชาว เมือง ซึ่ง ประจำ หน้า ที่ ล้อค แทะ แ่ง ยิง ไฟ
 ไม่ ท้อ ถอย คอย ที่ ต้าน ทาน วาง ปั้น ตับ คอย รอบ ค่าย คน รวย
 วิชา ทุก หน้า ต้าน ชัก ปี่ กากัน ประจัญบาน ยก ภาระ คาน
 ชัน ตึง บัง คณ บน หอ รม เรียง ปั้น ไหญ่ ยิ่ง บ้าง ทุ่ม ทั้ง ดิน ฝา
 ทั้ง ห่า ฝน ตั้ว นาย รวย กำกับ พวก พล ต่าง คน คอย รม รับ ไว้

บัค^๕ นั้น พวก ทหาร ให้ สนั่น ทวน ไหว บัค^๕ ปั้น ปั้น ยิ่ง จึง ชัย
 หมุน กัน ชัน ไป มาก มาย บ้าง วิ่ง ทัช ถอน ขวาก เขา กวาง คิน
 ขว้าง เข้า ไป ใน ค่าย เอา เชื้อ ชุก ชุก คบ เพลิง พลาย เผา
 ทำลาย ค่าย ล้อ หอ คอย กง ช้าง ชัย ช้าง เข้า ้ง่าง แ่ง ้งวง
 คว้าง ำ แทะ ไม่ ท้อ ถอย กรบ ตะเส้า ได้ ไหญ่ น้อย ทั้ง ทัพ
 ยัย ย่อย ลง ทันท

บัดนั้น ชาวเมืองหน้าด่านไม่ทราบได้ ต่างตั้งขึ้นผา
 อารูไว้ จึงวนชนไปออก ประตู ผู้ตั้งตั้ง ปลัดหลวงพล
 สังกัดกัน พันคนไว้ไม่อยู่ ข้างด้านหลัง พิงเขื่อนขวางคู เหยียบ
 กันไม่รู้ว่าเป็นไร นาย บ้างโชน จาก สยามเพลาะเลาะ ลัด
 บุกลง หลง ปลัดเข้าเชิง หวาย บ้างขึ้นขึ้น ต้นไม้ไต่ตะกาย
 จวนตัวกลัวตายเต็มที ลางคนสุกกำลัง ลงนั่งหอบ เสียง
 ไปไม้กรอบก็วิ่งหนี แลเห็นพวกเพื่อนว่าไพร่ ท่อยที่ต้น
 ตระหนกตกใจ บ้างบุกลง ลัดลง หลงบ่า ไม่รู้ว่าเป็นทางอยู่
 ข้างไหน ต่างคนต่าง ปลัดกันไป นายไพร่ไม่เป็น สมประคิ

บัดนั้น พวกทหารของอาจตั้งราชสีห์ ครั้นหักเข้าไป
 ไต่ในบุรี ขึ้นเห็นทุกหน้าทีทั่วไป เกือบเอา หอกดาบขึ้นผา
 คาสตราอารูน้อยใหญ่ ชนมาศาลากลาง วางไว้ ส่งให้
 นาย หมอคน นาย กอง บ้างจัดแจงแต่ง พลโยธา ไปลาดหา
 สะเบียงทุก บ้านช่อง ให้เหล่าทหารขึ้นพื้น ล่าลง ตั้งกอง
 ประจำไว้ในพารา

บัดนั้น ฝ่ายขุนมหาศไทยใจกล้า ถือหนังสือคุมคน
 ไทยมา นอนทางกลางป่าหลายวัน ลุถึงคาหาธานี ลง
 จากพาชี ขมิ ขมื่น จึงนำเอาหนังสือบอกให้ พวกนั้นมา
 ยังวังใน

ครั้นถึง จึง ตรงไปศาลา วาง ตราเขียนนเวรผู้ใหญ่
แล้วนำ นักโทษนั้นเข้าไป กราบไหว้แจ้งการทำนเสนา
บัดนั้น ข้าเระได้ฟังไม่ กังขา ก็ลดนลาบ ลงจากศาลา
รีบมา พระโรงคัล มิทัน นาน

กัมเกล้า กราบทูล มูลเหตุ พระปิ่น บัณฑิตเรศราชฐาน
บัดนี้มี หนังสือ กรม การ บอก ขาน ข่าวก็คัก มา คัด พัน จับ
คนมาได้ ให้การว่า จะตี พาราบุทราหงัน ราษฎรผ่อนคร้ว
เข้าไพร่ วัน พระทรงธรรม์ จึง ทราบผ้า ซิตี

เมื่อ นั้น พระผ่านภพ ตาหา กรุงศรี ได้ ฟัง ข่าว ราชไพร่
ภูมิ ลัง ประหัต กะตีกา ไป ตรวจ ทัพ เมือง ซิม ของ เรานั้น มา
พร้อม กัน อยู่ นอกตาหา ให้ ตั้ง ค่าย รวย รอย พลรบ รักษา
เป็น สอง ซิม นั้นไว้

บัดนั้น ประหัต กะตีกา ยังคมไหว้ รีบ พระบัญชาแล้ว
คลาไคล รีบไป เร็วพลัน ทันที

จึง บอก กล่าวท้าว พระยา ทั้งหลาย เร่ง ตั้ง ค่าย รวย รอย
กรุงศรี ข่าวก็คัก เห็น จะ มา ถึงธานี รีบ ลัง ทัง น้อย่า แอนใจ
บัดนั้น ท้าวพระยา น้อยใหญ่ ฟัง กำหนด พจนาคัด
ภูไฉน ก็ ตรวจ ตรา ศาลาไพร่ ได้ ฟัง ฟัง พร้อม เร่ง ตั้ง ค่าย รวย
รอย กำแพงเมือง ยัก เยื้อง มิให้ บัง หน้า ช่อม ชัก ยัก กาล ถึง

บัดนี้ กะหมิง วัปลัง ไล่เกศา อดทน มาเกณฑ์ กั้น ตั้ง
บัญชา ให้ โยธา ดาง ที่นี้ หนี

ทำค่าย หน้าค่าย หลังตั้ง บรรจบ ยก หอรว ขึ้น ปรึบ ลับ
วิหคัน ชักขั๊กกา ซึ่งไปถึง กั้น ผูกคว่ำสามชั้น ขึ้น ชะเนาะ
วาง ข้อมเป็น จังหวะ ระวัง แยก ไล่ บังตางา แสง มันเหมาะ
พูน คินเต็มตาม สนามเพลาะ ไม้ไผ่เจาะ รวงปล้อง เป็น ช่องบัน
ข้าง ปลุกโรง รวดตธา ทั้งที่ผูก ข้าง ม้า มิให้ตื่น เส้าตะลุ
หลักแหล่ง แผลงขึ้น พ่างพิน ปราย เลียนเคียนตา ข้าง เร่งทำ
ค้ำหนัก น้อยใหญ่ เฟิง รวยรอบใน ซ้ายขวา ข้าง นอก ค่าย
ปัก ขวาก คายคา ชัก เชื้อนเข้า หา ประจบ มุม ข้าง จัดคน
ล้าลอง ทุก กองเกณฑ์ ออก ตระเวน หนึ่ง ทางวางหลุม คอย
เล็ก ลอด สอด แหมง จับกุม ขึ้นในให้ ประชุม จตุรงค์

เมื่อนั้น ท้าว กะหมิง ภูหนิง ส่องส่อง เห็นตั้ง ค่าย เสรี
พลัน มันคง จึง ชวน องค์ ไอรสธิปัตี ตรีส เวียง สอง ราช
อนุชา เสด็จ จาก รดา เรืองศรี พร้อม ด้วย กิตาหยัน เส็น
จวลขึ้น สวรรณ พลับพลา

บัดนี้ กอง รัย คอยเหตุ ข้าง ค่าย ออก สอด แหม
อยู่ นอก พาวา เห็นไฟรียก มา ถึงชายไฟ กระบวนทัพหน้า
หลัง มาตั้ง ลง ทิว ฉง ซ้อน ซับไม่ หนีได้ เสียง คน ชึ่ง อัด ตัก

ไม้ ราชไปตั้งบ้านพนาสี ต่างคนต่างเผ่นชนหลังม้า พลาญ
ประมาณหมายตามากุฉินถึ แล้ว อ้อมออกนอกทุ่ง ที่นที ชัย
ควบ พาศีเข้าเวียงชัย

ครั้นถึง จึงไปแจ้งกิจจา แก่ป้าเตระเสนาผู้ใหญ่ เล่า
ความแต่ต้นจนปลายไป โดยได้เห็นสิ้นทุกสิ่งอัน

บัดนั้น ป้าเตระ ตกใจไหวหวั่น ให้จกเอาถ้อยคำสำคัญ
แล้วผายผันเข้าพระโรง รงนา

กัมเกล้า ประณตขบของสุ ทูล พระองค์ ทรงพิภพ ทาหา
ว่าไพร่ตีเมือง ล่วงมา วิปลโยธา มากมาย ม้ารดคชกรรม
ครั้นครั้น ถึงเสียง คลื่นในสมุทไม่ขาดสาย บัดนี้ มาตั้งยัง
เนินทราย ที่ชายทุ่ง กัษ บ้า ค่อ กั้น

เมื่อ นั้น องค์ ศรีขัตติราช วังสวรรค์ ได้ฟังป้าเตระ ทูลปลัน
พระ ทรงขรรค์ ทริ ตรึกนึกใน อันศึก ครองนี้ ซึ่ง มีมา เพราะ
เขาขอขบขยาเราไม่ได้ จึงเป็นเสี้ยน คัทรุ หมุ่ กัษ น้อยใจด้วย
อิเหนา นัคคา แกล้ง จะให้เกิดการ โกลาหล ร้อนรนไปทั่ว
ทุกเส้นหญ้า เลื่อมเคชเพศ พงศ์ เทวา คึก มาถึง ราช
ธานี คิด พลาญ ทาง สัน เสนาใน เร่งให้เกณฑ์ คน ชน หน้า ที่
รักษา มั่นไว้ในบุรี จะดูที่ข้าศึก ซึ่ง ยกมา อันนี้ จะ คอย ทำ
ม้าใช้ ที่ให้ไปแจ้ง เหตุ พระเชษฐา กับ สอง ศรี ราช อนุชา

ยัง จะ มา ช่วย หรือ ประการใด แม้น จะ เคียง ชัก คักรอน ทั้ง
 สาม พระ นคร หา ช่วย ไม่ แต่ ผู้ เดียว จะ เดียว สงคราม ไป จะ
 ยาก เย็น เย็น กระจไกร ก็ ตาม ที่

บัด นั้น ข้า เตะ ประณตยทศรี ออก มา เกณฑ์ ไพร่ พล
 มนตรี ตาม มี พระ บัญชา การ

เร่ง รัค จัก พลอาสา ขึ้น ประจำ เสนา ทก หน้า ค้ำ
 ประตุ เมือง สี่ ทิศ ให้ บัด ยาน ลง เชื้อ น มั่น ล้น ทาล ทิน ไค เหล่า
 พวก กอง ฝรั่ง ฝรั่ง ร้อม ขึ้น อยู่ บ่อ ม ประจุ ขึ้น ใหญ่ กระจไกร
 กอง กลาง วาง ไว้ เสี่ยง ขึ้น หน้า ไท ให้ ไป ทิน อัน โยธา อาสา
 หก เหล่า ทั้ง เกณฑ์ หัก จัก เข้า เป็น กอง ขึ้น สามารถ อาจ
 ออก ทะ ลวง พัน ราย กัน ตั้ง กอง ริม กำแพง ล้อม วัง ตั้ง
 ล้อม พระ นิเวศน์ วาง ม้า คอย เหตุ ไว้ สี่ แห่ง กอง ตระเวน
 สรรวัต จัก แจง ตก แต่ง ตรวจ ตรา ทัง ขานี้

มา จะ กล่าว ขทไป ถึง สุหรานากง เรืองศรี กับ เสนา
 กาลัง บุรี ยก พล มนตรี วิชา แรม ร้อน นอน ข้ำ สิบห้า วัน
 ก็ ถึง เขต ตัด ชันท์ ตาหา ได้ ข้าว ยี่ จามิคร ดิด พารา ก็ เร่ง
 ยก โยธา เข้า กรุง ไกร

ครั้น ถึง กึ่ง กลาง พระ นคร จึง หยุต พล นิกร น้อย ใหญ่
 แล้ว ชวน คำ มะ หง คลา ไคล เข้า ไป ที่ เฝ้า พระ ผ่าน พ้า

เมื่อนั้น พระองค์ทรงพิภพ ทาหา เห็น สุหรานากง
 นัตตา กับเสนา กาลังบุรี จึงมีบัญชาปราไส เราขอใจ
 อนุชาทั้ง สองศรี ให้ยก มาช่วย ต่อตี ก็เห็นชอบ ท่วงที
 คีหนัก แต่การ คีกร ครั้งนี้ไม่ควร เป็น เกิดเข็ญ เพราะลูก
 อัครลักษณณ์ จะมีคู่ผู้ชาย ก็ไม่รัก จึงหักให้สา สมนใจ อัน
 องค์พระบรมเชษฐา เห็นจะให้ใคร มาหรือหาไม่ เจ้ามา
 ในทาง พนาลัย ยังได้ข่าว บ้าง หรือ นัตตา

เมื่อนั้น สุหรานากง วงศา ก็มเกล้า ทูล สอนของ พระ
 บัญชา เข้ามาแจ้ง ข่าวที่ กลาง คัน พระปิ่น กุยกุรเข็น ชานี
 ให้ กะหรัคคิยาตี เป็น ทัพ ชัน ยก จากเวียง ซัยได้หลาย วัน
 บรรจบ กัน กับ ระเด่น มนตรี มา

เมื่อนั้น พระองค์ทรงพิภพ ทาหา ฟัง สุหรานากง
 นัตตา จึงมีบัญชาว่าไป อัน กะหรัคคิยาตี จะ มาช่วย เห็น
 จะจริง อยู่ด้วยไม่ สงสัย แต่อิเหนา เขา จะ มาทำไม ผิดไป
 เจ้าอย่า เจรจา พระเชษฐา ให้สาร ไปก็ ครั้ง เขายังไม่ จาก
 หมันยา จน สลัด ตัด การ วิวาที คีกร ตีต พารา ก็ เพราะใคร
 เห็น จะ รัก เมีย จริง ยิ่ง กว่า ญาติ ไหน จะ คลาด จาก เมือง
 หมันยาได้ ถึง มาตรการ จะ มาก ก็ จำใจ ด้วย กลัวภัย พระราช

บิศา เรา อย่า คอย เขา เลย นะ หลาน รัก กัม พัก ตรี วย คัก
 ไป ดี กว่า แต่ ว่า วัน นี้ เจ้า เห็น ยอ มา จง ไป พัก โย ภา ให้ สำ ราม ญ
 เมื่อ นั้น สุ หรา นาง ใจ ใ ห ญ กัม เก ล่า ส น ของ พ จ มา น
 อัน การ สง คราม ครั่ง นี้ จะ ขอ เหา เมือ ง ชัน ขรร ตา มา กับ โย ภา
 สัก คัด สำ หริ ยก ออก โรม วัน ประ จัญ ติ คุ ที่ ใ มี อย ู่ จา มิ ตร
 ถ้า เห็น คัก ย่น ย่อ ท้อ ก่า ลัง จะ โหม หัก มิ ให้ ตั้ง ตัว คัก ขอ
 อา สา กว่า จะ สิ้น สุก รุ ทัช ี วิ ต อย ู่ ได้ ภา ทง ส์

เมื่อ นั้น พระ ผ่าน ภา พ ตา ภา สูง ส่ง จึง ตรัส ตอ ข สุ หรา
 นาง เจ้า คัก อ่า น ภา ร ฌ รง ค์ ทง นั ก ทั พ เชา ยก มา ย่อม
 สามารถ ทั้ง สิ ทัช ฆา ต ความ คัก แห ลม หลัก ม้า รด คช พล
 ก็ พร้อ ม พรัก หมา ย จะ หัก ที่ ก ล่า ด้วย กัน ไม่ ควร จะ ทั ว น
 ออก ชิง ชัย ชอย อย ู่ ใน พาว รา รั ก ษ า มี น แม น ฆ่า คัก ประ ชิก
 คัก พัน ยก ย่น ฆ่า ปลัน ปั้น ก่า แพง เรา จะ รั ย รั ย ไว้ ให้
 หยุด ยั้ง แต่ พอ ฆ่อน หย่อน ก่า ลัง ฆ่ม แฉ ง จึง ยก หัก ออก
 หัก เหา กลาง แปะ ลง จะ มี ชัย ไม่ แคล ง วิ ญ ญา ณ์ ทั พ ช่ว ย ก็
 ไม่ ฆ่า จะ มา ทั น พร้อ ม กัน ติ ภา ระ หมา ย หลั่ง หน้า รก รั ย
 ภา ระ ทบ นอก ฆ่า มา เห็น คัก ก็ จะ ล่า เล็ก ใ ไป เจ้า ใ เห็น ผู้
 ษัญ ฆา ใน ฆา นี โย ฆา หน้า ที่ เหา ใจ ใ ได้ ตรัส แล ัว ลี ลาค ลา ไค ล
 ฆ่า ใน ปรา สาท ร จ น า

เมื่อ นั้น สู่หราชอาณาจักร ครั้นเสด็จขึ้นแล้ว ก็ไคล
คลา ออกมา ที่อยู่ภูมิตั้ง

บัด นั้น ฝ่าย กะหมิง กว๋น กว๋น ครั้นถึง หมันยา
ธานี ก็ ตรงไปยัง ที่ ประเศษัน ขึ้นบน ซาล พัก คำหนัก นอก
พอเห็นเสด็จ ออก ก็คำหั้น จึงเข้าไปใกล้ องค์ พระ ทรง ธรรม
อภิวันต์แล้ว ถวาย สารา

เมื่อ นั้น พระโหมย วงศ์ อัญญา แดหว่า คลี่ สार สวม เ็จ
พระบิดา พลัง ทอด ทัก หน้า ทน ไค

ใน ลักษณะ นั้น ว่า ข้าง งามิตร มา ตั้ง ดิศา ทาหา กรุงใหญ่
จงเร่ง รีบ รพล สกล ไกร ไป ช่วย ชิง ชัย ให้ ทน ที่ ถึง ไม่ เลียง
ขุขบา เห็น ว่า ชั่ว แต่ เขา รู้ อยู่ ว่า ตัว นั้น เป็น พี่ อ้น องค์
ท้าว ตาหา ธิบตี นั้น มี ใ้อาหรือว่าไร มาตร แม้น เสีย
เมือง ตาหา จะ พลดย อาย ขาย หน้า หรือ หาไม่ ซึ่ง เกิด คัก
สาเหตุเภทภัย ก็ เพราะ ใคร ทำ ความ ว่างาม พักตร์ ครั้น
หนึ่ง ก็ ให้ เสีย วาจา อาย ชาว ตาหา อาณาจักร ครั้น นี้ เร่ง
คิด ตู จง หนัก จะ ช้า ให้ เสีย คัก คัก ก็ ตาม ที่ แม้น มี ยก พล
ไกร ไป ช่วย ถึง เรา ม้วย ก็ ขอย่า มา คูผี ขอย่า ตู ทัง เปลว
ชัคคี แต่ วัน น ชาติ กัน จน บรรลือ

ครั้น อ่าน สาร เสร็จ สิ้น พระ ทรง ฤทธิ ถอน ฤทัย ให้ คิด

สูงสี่ย บุษบา จักงามสักเพียงไร จึงต้องใจระดูทุกบุร
 หลงรัก รูปนาง แต่อย่าง นั้น จะพากัน มาม้วยไม่พอที่
 แม้นงามเหมือน จินตะหราวาตี ถึงจะเสีย ชีวิตก็ควรนิก แล้ว
 ตรัสแก่ คะหมิงเสนา เรา จะยกโยธาไปโหมหัก มิให้เสีย
 วงศาสุรารักษ์ งต สักเจ็ดวัน จะยกไป

บัดนี้ คะหมิงยังคม ประณมไหว้ ทูลว่า ข้า นิก ภูวไนย
 เกลือกไปไม่ทัน จะเสียที เชิญเสด็จ คลาไคลไปก่อน แล้ว
 จึง ค่อยผันผ่อน มากรุงศรี อัน ข้าศึก ยก มา ต่อตี บ้านนี้
 จะ ประชิต คิดกรุงไกร

เมื่อนั้น พระสุริยวงศ์ เทวา อัสมาสัย สุกที่ จะบิต เบือน
 เลื่อนวันไป ด้วยเกรงในบิตุเรศ ตักมา ความกลัวความ
 รัก สลัก ทรวง ให้เป็น ห่วงหน หลัง กังวล หน้า แต่เรรวน
 หวน นึก ตรึก ตรา พระ ราชาสะทอนถอนใจ จึง คำวิส ตวิส
 สั่ง คำมะหงง เร่งเตรียม จตุรงค์ทัพใหญ่ ม้ารด คชสาร
 ชาญชัย ธิราช จักไว้ให้ครบครัน เลือก สรรโยธา จง
 สามารถ ที่อยู่ คง ของอาจ แข็งขัน แต่ขึ้น ดึง ก็ถึง ทัพวัน
 เข้าโรม รุกบุก ขึ้น พันแทง เรา จะ ตักศึกใหญ่ให้ย่อหย่น ด้วย
 กำลัง รัพล เข้มแข็ง แม้นไพร่ หิน มีอกกลาง แผลง เห็น หัก
 ใ้ไม่ แคลง วิญญูถรณ์ ฤกษ์ รุ่งพรุ่งนี้ จะยกไป จึง ชัยช่วย

กรุงคาทา ส่งเสด็จเสด็จทรง อาษา ไปเฝ้าท้าวหมื่นหยาน
นียบพลัน

ครั้นถึงนิวกษัตริย์วังใน ลงจากมโหฬารฉายฉิ่ง ยุทธาทร
นาถกร จรจรลี เข้า พระโรงสุวรรณ ทันทใด

บัดนั้น ะหมิงกุเร่ขึ้น กรุงใหญ่ จึงรีบไปหาเสนาใน
แถลงไขข้อความตามคดี

บัดนั้น อำมาตย์หมื่นหยานกรุงศรี ได้แจ้ง แห่ง ะหมิง
เสนี้ ก็พาไปในที่พระโรงคัด

กัมเกล้าประณตบทมาลัย พระผู้ผ่านเวียงชัยไศศวรราช
ทูลเบิก ะหมิงเสนา นั้น ว่า พระปิ่นกุเร่ขึ้นใช้ มา

บัดนั้น ะหมิงผู้มียศฐาน นบนี้ยังคมคิดวันทา ทูล
ถวาย สาราพระ ภูมิ

เมื่อ นั้น ะคตหมื่นหยานกรุงศรี รีบสารมา จากเสนี้
แล้วคลี ออกอ่าน ทันทใด

ในลักษณะอักษร สารา ว่า ะคตหมื่นหยานเป็นผู้ใหญ่
มีราชชิตายาใจ แกล้งให้แต่ง คิวไว้วัย ชาย จนลูกเรา
ร้าง คฤหาสน์นี้ ไปหลง รัก ผูกพัน มั่นหมาย จะให้ชิงฉิว
เขาเอาเกิดตาย ช่างไม่อายไพร่ฟ้าประชาชน บัดนี้ศึก
ประชิด ทิศคาทา ก็จา ลือแจ้ง ทุกแห่ง คน เสียการงาน

วิวาท์ จลาจล ต่างคนต่างซ้องหมองใจ การ สงคราม ครั้ง
นี้มีไปช่วย ยังเห็น ชอบ อยู่ด้วย หรือไฉน จะ คัดวงศ์ คัด
ญาติให้ ซากไป ก็ ตามแต่ หน้าใจจะ เห็น ดี

ทรงอ่าน สำนวน เสรี จดสั้น เรื่อง กถา จะ เคียง ชุ่ม ช้อง หมอง
ศรี จึง ยื่น สำนวน ให้ ระเด่น มนตรี แล้ว มี พจนาคถา ว่า
เห็น งาม อยู่แล้ว หรือ หลาน รัก เจ้า ห่าญ หักไม้ ฟัง คำ ซ้ำ
มา พลอย ได้ ความ นิด ด้วย นิดตา เมื่อ กระทบ จะ ว่า ประการ ไค
แม้ นมิก พลซันร ไป พันศ หา ให้ อยู่ กับ จินตะหราว ไม่ อย่า
หน่วง หนัก ซัก ซ้ำ เร่ง คลาไคล รีบ ไป ให้ ทิน ท่วง ที อัน ระเด่น
ดาหยน วงศา จึง คุม พล หมันหยาก รุงศรี สม ทบ ทัพ ระเด่น
มนตรี ได้ ฤกษ์ รุ่ง พรุ่ง นี้ จึง ยাত্রา

เมื่อ นั้น พระ โฉมยง วงศ์ อัญญา แด่ หว่า รัช ลัง แล้ว บัง คม
ลา ไป ปราสาท จินตะหราวาตี

ครั้น ถึง แทน สุวรรณ บรรจง นิ่ง แนน แอบ ของ ค้านาง โฉม
ศรี ทอด ถอน ฤทัย พลัง ทาง พาที ภูมิ แข็ง ความ แก่ ทราม
วัย บัด นี้ ตะหมิง เสดนา ถึง สำนวน พระ บิดา มา ได้ เป็น
เหตุ ด้วย คาทา เวียง ซัย เกิด การ คัด กิ โหมไฟรี ให้ พี่ ภิธา
ทัพ ชัน ไป ช่วย ช้อง ถิน รุงศรี จะ รีบ ยก พล มนตรี
พรุ่ง นี้ ให้ ทิน พระ บัญชา อยู่ จง ก็ เกิด พี่ จะ ลา นื่อง อย่า

หมั่นหมอง เศร้า สร้อย ละห้อย หาด เสรี ศึก วัไรวะ ไคลคลา
กลับ มาสู่ สม ภิรม วิก

เมื่อ นั้น จินตะหราวา ที่มี คักกั ฟัง ตรัส ชัด คั่น ฤทัย
นึก สะบัก พักตร์ ฝน หลัง ไม่ บังคม แล้ว คอบ ถ้อย น้อย หรือ
พระ ทรง ฤทธิ ช่าง ประคิต คิคิ ความ พองาม สม ล้วน กล่าว
แกลัง แสร้ง เส่ เล่ หั ลม คคคค แยก คาย หลาย ชัน พระ จะ
ไป ตาหา ปราย ข้าศึก หรือ รำลึก ถึง คู่ คุนา หงัน ด้วย สงคราม
ใน จิตต์ คิต พัน จึง บิด ฝน พจนา ไม่ อาลัย ไท้ พระ ผ่าน
ฟ้า สัญญา นื่อง จะ ปก บัง ครอง ความ พิสมัย ไม่ นิราศ
แรม ร้าง ห่าง ไกล จน ขรลลย มอด ม้วย ไป ด้วย กัน พระ
วาจนา เชื้อ เป็น พัน นึก จึง หลง รัก รัก ก็ ไม่ เคย คลัน พา
ชื่อ สุจริต คิคิ สำคัญ หมายถึง เมตตา ปราณี มิ รัมา
อาภ พก ลัย กลาย จะ หลีก เลียง เขียง ข้าย หน้าย หนี ยัง
สม คำ สัญญา พาที ก็ ร้อย ปี พระ จะ กลับ คืน มา

เมื่อ นั้น พระ สุริย วงศ์ เทว น อสังขยา โลม นาง พलग
กล่าว วาจา จง ฝน มา พาที ด้วย พี่ ชาย เป็น สัจจา จริง ไม่
ทิ้ง นื่อง ว่า จะ ครอง ไม่ ครี ไม่ หนี หน้าย มิ ไ้ แกลัง พาที
ภิปราย อย่า สงกาว่า จะ วาย คลาย รัก จะ จำ จาก โสม เมลา
เยาวเรศ เพราะ เกรง เตะ ขบิ ตรงค์ ทรง คักกั ชื่อ ความ งาม